

Iránymutatások

2/2019 iránymutatás a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti kezeléséről az érintettek részére nyújtott online szolgáltatások összefüggésében

2.0 változat

2019. október 8.

A változatok előzményei

2.0 változat	2019. október 8.	Az iránymutatás nyilvános konzultációt követő elfogadása
1.0 változat	2019. április 9.	Az iránymutatás nyilvános konzultáció céljából történő elfogadása

1	1. rész – Bevezetés:	4
1.1	Háttér	4
1.2	Ezen iránymutatás alkalmazási köre	5
2	2. rész – A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának elemzése	6
2.1	Általános észrevételek	6
2.2	A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának kapcsolata az adatkezelés egyéb jogalapjával	7
2.3	A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának hatálya	8
2.4	Szükségesség	9
2.5	Az érintettel kötött szerződés teljesítéséhez szükséges	9
2.6	A szerződés megszüntetése	13
2.7	A szerződés megkötését megelőző lépések megtételéhez szükséges adatkezelés	14
3	3. rész – A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának alkalmazhatósága meghatározott helyzetekben..	15
3.1	Adatkezelés „szolgáltatás javítása” céljából	15
3.2	A „csalásmegelőzés” céljából végzett adatkezelés	15
3.3	Online viselkedés alapú hirdetések céljából végzett adatkezelés	15
3.4	A tartalom személyre szabása érdekében végzett adatkezelés	17

Az Európai Adatvédelmi Testület

a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet 70. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ IRÁNYMUTATÁSOKAT

1 1. RÉSZ – BEVEZETÉS:

1.1 Háttér

1. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikke értelmében a személyes adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra és a törvényben rögzített jogok okból lehet kezelni. E tekintetben az általános adatvédelmi rendelet¹ (GDPR) 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a személyes adatok kezelése kizárólag a 6. cikk (1) bekezdésének a)–f) pontjában meghatározott hat feltétel egyike alapján jogszerű. Az adatkezelés céljának és lényegének megfelelő jogalap meghatározása alapvető fontosságú. Az adatkezelőknek a megfelelő jogalap méltányosság elvének tiszteletben tartása érdekében történő meghatározása során többek között figyelembe kell venniük az érintettek jogaira gyakorolt hatást.
2. Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja annyiban biztosít jogalapot a személyes adatok kezeléséhez, amennyiben „az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges”.² Ez támogatja a vállalkozás Charta 16. cikkében biztosított szabadságát, és tükrözi azt a tényt, hogy az érintettre vonatkozó szerződéses kötelezettségek néha nem hajthatók végre anélkül, hogy az érintett ne adná meg személyes adatait. Ha a különleges adatkezelés a kért szolgáltatásnyújtás szerves részét képezi, akkor mindkét félnek érdekében áll az adatok kezelése, mivel ellenkező esetben a szolgáltatás nem biztosítható, és a szerződést nem lehetett teljesíteni. Az erre vagy a 6. cikk (1) bekezdésében említett további jogalapok egyikére való hivatkozás lehetősége azonban nem mentesíti az adatkezelőt az általános adatvédelmi rendelet egyéb követelményeinek való megfelelés alól.
3. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikke meghatározza és szabályozza az Európai Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságát. Konkrét uniós jogalkotási intézkedéseket fogadtak el az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatások” tekintetében.³ E szolgáltatások „általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatások”. Ez a meghatározás olyan szolgáltatásokat is magában foglal, amelyekért nem közvetlenül az igénybe vevők fizetnek,⁴ mint például a reklámozáson keresztül finanszírozott online

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

² Lásd még a (44) preambulumbekendést.

³ Lásd például a (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelvet és az általános adatvédelmi rendelet 8. cikkét.

⁴ Lásd a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (18) preambulumbekendését.

szolgáltatásokat. Az ebben az iránymutatásban használt „online szolgáltatások” kifejezés az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokra” vonatkozik.

4. Az uniós jog fejlődése tükrözi az online szolgáltatások modern társadalomban betöltött központi jelentőségét. A mindig bekapcsolt mobilinternet elterjedése és az internethez csatlakoztatott eszközök széles körű rendelkezésre állása lehetővé tette az online szolgáltatások fejlesztését olyan területeken, mint a közösségi média, az e-kereskedelem, az internetes keresés, a kommunikáció és az utazás. Míg e szolgáltatások egy részét a felhasználók fizetéséből finanszírozzák, más szolgáltatásokat a fogyasztó pénzbeli ellenszolgáltatása nélkül, az érintettek megszólítását lehetővé tevő online hirdetési szolgáltatások értékesítésén keresztül finanszírozzák. A felhasználói magatartás ilyen reklámozás céljából történő nyomon követése gyakran olyan módon valósul meg, amelyről a felhasználónak sokszor nincs tudomása,⁵ és amely elsőre nem következik egyértelműen a nyújtott szolgáltatás jellegéből, ami gyakorlatilag lehetetlenné teszi, hogy az érintett tájékozottan döntsön saját adatainak felhasználásáról.
5. Mindezek alapján az Európai Adatvédelmi Testület⁶ szükségesnek tartja, hogy iránymutatást adjon a 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának személyes adatok online szolgáltatások keretében történő kezelésére való alkalmazhatóságáról annak biztosítása érdekében, hogy erre a jogalapra csak indokolt esetben hivatkozzanak.
6. A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport (a továbbiakban: a 29. cikk szerinti munkacsoport) a szerződéshez való szükségesség 95/46/EK irányelv szerinti jogalapjáról korábban véleményt nyilvánított az adatkezelő jogszerű érdekeinek fogalmáról szóló véleményében.⁷ Ez az iránymutatás általánosságban továbbra is az általános adatvédelmi rendeletet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjára vonatkozik.

1.2 Ezen iránymutatás alkalmazási köre

7. Ez az iránymutatás a 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának a személyes adatok online szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekkel összefüggésben történő kezelése tekintetében való alkalmazhatóságára vonatkozik, függetlenül attól, hogy a szolgáltatásokat hogyan finanszírozzák. Az iránymutatás felvázolja az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti jogszerű adatkezelés elemeit, és górcső alá veszi a „szükségesség” fogalmát, mivel az „a szerződés teljesítéséhez szükséges” megfogalmazásra vonatkozik.
8. Az adatvédelmi szabályok az online szolgáltatások és a felhasználók közötti kapcsolat fontos szempontjaira vonatkoznak, ugyanakkor más szabályokat is alkalmazni kell. Az online szolgáltatások szabályozása többek között a fogyasztóvédelmi jog és a versenyjog területén több átfogó feladatot is magában foglal. Az e jogterületekkel kapcsolatos megfontolások nem tartoznak ezen iránymutatás hatálya alá.
9. Bár a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja csak szerződéses összefüggésben alkalmazható, ez az iránymutatás általában nem foglal állást az online szolgáltatásokra vonatkozó szerződések érvényességével kapcsolatban, mivel ez kívül esik az Európai Adatvédelmi Testület hatáskörén. Mindazonáltal a szerződéseknek és a szerződési feltételeknek meg kell felelniük a szerződési jog, és –

⁵ E tekintetben az adatkezelőknek teljesíteniük kell az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott átláthatósági kötelezettségeket.

⁶ Az általános adatvédelmi rendelet 68. cikke alapján jött létre.

⁷ A 29. cikk szerinti munkacsoportnak az adatkezelő 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti jogszerű érdekeinek fogalmáról szóló 06/2014 számú véleménye (WP217). Lásd különösen a 11., 16., 17., 18. és 55. oldalt.

adott esetben, fogyasztói szerződések esetén – fogyasztóvédelmi jogszabályok követelményeinek annak érdekében, hogy az e feltételek alapján történő adatkezelés tisztességes és jogszerű legyen.

10. Az útmutató az alábbiakban tartalmazza az adatvédelmi elvekre vonatkozó egyes általános észrevételeket, azonban nem kerül sor az összes, a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti adatkezelés során esetlegesen felmerülő adatvédelmi kérdés elemzésére. Az adatkezelőknek mindig gondoskodniuk kell arról, hogy megfeleljenek az 5. cikkben meghatározott adatvédelmi elveknek, valamint az általános adatvédelmi rendelet és – adott esetben – az elektronikus hírközlési adatvédelmi jogszabályok valamennyi egyéb követelményének.

2 2. RÉSZ – A 6. CIKK (1) BEKEZDÉSE B) PONTJÁNAK ELEMZÉSE

2.1 Általános észrevételek

11. A 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja alapján történő adatkezelés jogalapját az általános adatvédelmi rendelet egészének és az 1. cikkben meghatározott célkitűzések összefüggésében, valamint az adatkezelők azon kötelezettségével együtt kell figyelembe venni, hogy a személyes adatokat az 5. cikk szerinti adatvédelmi elveknek megfelelően kezeljék. Ez magában foglalja a személyes adatok tisztességes és átlátható módon történő kezelését is, összhangban a célhoz kötöttségre és az adattakarékosságra vonatkozó kötelezettségekkel.
12. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a személyes adatok kezelését jogszerűen és tisztességesen, valamint az érintett számára átlátható módon kell végezni. A méltányosság elve magában foglalja többek között az érintettek észszerű elvárásainak⁸ elismerését, figyelembe véve az adatkezelés rájuk nézve esetlegesen kedvezőtlen következményeit, valamint tekintettel a köztük és az adatkezelő között fennálló kapcsolatra és a közöttük lévő egyenlőtlenség esetleges hatásaira.
13. Amint azt már említettük, ami a jogszerűséget illeti, az online szolgáltatásokra vonatkozó szerződéseknek az alkalmazandó szerződési jog értelmében érvényesnek kell lenniük. Releváns tényező például az, hogy az érintett gyermekkorú-e. Ebben az esetben (és az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek, köztük a gyermekekre vonatkozó „különös védelemnek” való megfeleléstől eltekintve)⁹ az adatkezelőnek biztosítania kell, hogy megfelel a gyermekek szerződéskötési képességére vonatkozó irányadó nemzeti jogszabályoknak. A tisztességesség és a jogszerűség elveinek való megfelelés biztosítása érdekében az adatkezelőnek továbbá egyéb jogi követelményeket is teljesítenie kell. Például fogyasztói szerződések esetén alkalmazható lehet a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK

⁸ Egyes személyes adatok várhatóan magánjellegűek vagy azokat csak meghatározott módokon kezelik, az adatkezelés pedig nem lehet meglepetésszerű az érintettre nézve. Az általános adatvédelmi rendeletben az „észszerű elvárások” fogalmára különösen a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontjával és (4) bekezdésével összefüggésben a (47) és (50) preambulumbekkezdés hivatkozik.

⁹ Lásd a (38) preambulumbekkezdést, amely szerint a gyermekek személyes adatai különös védelmet érdemelnek, mivel ők kevésbé lehetnek tisztában a személyes adatok kezelésével összefüggő kockázatokkal, következményeivel és az ahhoz kapcsolódó garanciákkal és jogosultságokkal.

irányelv (a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló irányelv).¹⁰ A 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem korlátozódik az EGT-tagállam joga alá tartozó szerződésekre.¹¹

14. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja a célhoz kötöttség elvét írja elő, amely szerint a személyes adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és törvényes célból történhet, és azok nem kezelhetők ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon.
15. Az 5. cikk (1) bekezdésének c) pontja alapelveként rögzíti az adattakarékosságot, azaz a cél eléréséhez szükséges lehető legkevesebb adat kezelését. Ez az értékelés kiegészíti a szükségesség 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti értékeléseit.
16. Mind a célhoz kötöttség, mind pedig az adattakarékosság elve különösen fontos az online szolgáltatásokra vonatkozó szerződések esetében, amelyeket jellemzően nem egyénileg tárgyalnak meg. A technológiai fejlesztések lehetővé teszik az adatkezelők számára, hogy minden eddiginél könnyebben gyűjtsenek és kezeljenek személyes adatokat. Ennek eredményeként fennáll annak akut kockázata, hogy az adatkezelők esetleg általános adatkezelési feltételek szerződésekbe foglalására törekednek annak érdekében, hogy maximalizálják az adatok lehetséges gyűjtését és felhasználását anélkül, hogy e célokat megfelelően meghatároznák, vagy, hogy figyelembe vennék az adattakarékossági kötelezettségeket. A 29. cikk szerinti munkacsoport korábban kijelentette:

Az adatgyűjtés célját egyértelműen és konkrétan meg kell határozni: elég részletesnek kell lennie ahhoz, hogy meg lehessen határozni, hogy az adatkezelés milyen jellegű és hogy nem felel meg a meghatározott célnak, valamint lehetővé kell tennie, hogy a jogszabályoknak való megfelelés értékelhető legyen, és az adatvédelmi biztosítékokat alkalmazni lehessen. Ezen okokból a homályos vagy általános cél, mint például a „felhasználói élmény javítása”, „marketing célok”, „informatikai biztonsági célok” vagy „jövőbeli kutatás” – további részletek nélkül – általában nem felel meg az „egyediség” kritériumainak.¹²

2.2 A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának kapcsolata az adatkezelés egyéb jogalapjával

17. Amennyiben az adatkezelés nem „szükséges a szerződés teljesítéséhez”, azaz amikor a kért szolgáltatás a konkrét adatkezelés nélkül nyújtható, az Európai Adatvédelmi Testület elismeri, hogy egy másik jogalap is alkalmazható, feltéve, hogy teljesülnek vonatkozó feltételek. Bizonyos körülmények között különösen a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti önkéntes hozzájárulásra való hivatkozás lehet helyénvalóbb. Más esetekben a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontja biztosíthat megfelelőbb jogalapot az adatkezeléshez. A jogalapot az adatkezelés megkezdésekor kell azonosítani, és az érintettek számára a 13. és 14. cikkel összhangban rendelkezésre bocsátott információknak meg kell határozniuk a jogalapot.

¹⁰ Az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló irányelv értelmében abban az esetben tekintendő tisztességtelennek, „ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára”. Az általános adatvédelmi rendeletben foglalt átláthatósági kötelezettséghez hasonlóan a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló irányelv is előírja a világos és közérthető megfogalmazást. A tisztességtelen szerződési feltételekről szóló irányelv értelmében tisztességtelennek minősülő feltétel alapuló személyes adatok kezelése általában nem lesz összhangban az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt azon követelménnyel, amely szerint a személyes adatok kezelése jogszerű és tisztességes.

¹¹ Az általános adatvédelmi rendelet egyes, az EGT-n kívüli adatkezelőkre vonatkozik; lásd az általános adatvédelmi rendelet 3. cikkét.

¹² A 29. cikk szerinti munkacsoport 03/2013 számú véleménye a célhoz kötöttségről (WP203), 15–16. o.

18. Lehetséges, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említettől eltérő jogalap jobban megfelel a szóban forgó adatkezelési művelet céljának és körülményeinek. A megfelelő jogalap azonosítása az igazságosság és a célhoz kötöttség elvéhez kapcsolódik.¹³
19. A 29. cikk szerinti munkacsoport hozzájárulásra vonatkozó iránymutatása azt is egyértelművé teszi, hogy amennyiben „az adatkezelő olyan személyes adatokat kíván kezelni, amelyek valóban szükségesek a szerződés teljesítéséhez, a hozzájárulás nem a megfelelő jogalap”. Az Európai Adatvédelmi Testület ugyanakkor úgy véli, hogy amennyiben az adatkezelés valójában nem szükséges a szerződés teljesítéséhez, az ilyen adatkezelésre csak akkor kerülhet sor, ha az más megfelelő jogalpra támaszkodik.¹⁴
20. Az átláthatósági kötelezettségeiknek megfelelően az adatkezelőknek a félreértések elkerülése végett meg kell győződniük arról, hogy mi az alkalmazandó jogalap. Ez különösen akkor bír jelentőséggel, ha a megfelelő jogalap a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja, és az érintettek online szolgáltatásokról szóló szerződést kötnek. A körülményektől függően az a téves benyomás alakulhat ki az érintettekben, hogy a szerződés aláírásakor vagy a szolgáltatási feltételek elfogadásakor a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontjával összhangban adják hozzájárulásukat. Egyidejűleg az adatkezelő tévesen feltételezheti, hogy a szerződés aláírása a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett hozzájárulásnak felel meg. Ezek teljesen eltérő fogalmak. Fontos különbséget tenni a szolgáltatási feltételek szerződés megkötése érdekében történő elfogadása, valamint a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti hozzájárulás megadása között, mivel ezek a fogalmak eltérő követelményekkel és jogi következményekkel járnak.
21. A személyes adatok különleges kategóriáinak kezelése tekintetében a hozzájárulásra vonatkozó iránymutatásban a 29. cikk szerinti munkacsoport azt is megállapította, hogy:

A 9. cikk (2) bekezdése nem ismeri el a „szerződés teljesítéséhez szükséges” kitévelt az adatok különleges kategóriáinak kezelésére vonatkozó általános tilalom alóli kivételként. Ezért az ilyen helyzettel szembesülő adatkezelőknek és tagállamoknak meg kell vizsgálniuk a 9. cikk (2) bekezdésének b)–j) pontjában foglalt konkrét kivételeket. Amennyiben a b)–j) pontban foglalt kivételek egyike sem alkalmazandó, az adatkezelés alóli lehetséges jogszerű kivétel továbbra is kizárólag az általános adatvédelmi rendelet érvényes hozzájárulás megszerzésére vonatkozó feltételei szerinti kifejezett hozzájárulás megszerzése.¹⁵

2.3 A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának hatálya

22. A 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja alkalmazandó, ha a következő két feltétel valamelyike teljesül: a szóban forgó adatkezelésnek objektíve szükségesnek kell lennie az érintettel kötött szerződés teljesítéséhez, vagy az adatkezelésnek objektíve szükségesnek kell lennie ahhoz, hogy az érintett kérésére a szerződéskötést megelőző lépéseket megtegyék.

¹³ Amikor az adatkezelők a tisztességesség elvével összhangban megkísérik meghatározni a megfelelő jogalapot, ezt nehéz lesz elérni, ha először nem azonosították egyértelműen az adatkezelés céljait, vagy ha a személyes adatok kezelése meghaladja a meghatározott célok eléréséhez szükséges mértéket.

¹⁴ A 9. cikkhez kapcsolódó következményekre vonatkozó további információkért lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatását az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról (WP259), 19–20. oldal.

¹⁵ A 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatása az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról (WP259), 19. oldal.

2.4 Szükségesség

23. Az adatkezelés szükségessége a 6. cikk (1) bekezdése b) pontja mindkét részének előfeltétele. Előljáróban fontos megjegyezni, hogy a „szerződés teljesítéséhez szükséges” kitétel nem csupán annak értékelését jelenti, hogy a szerződés feltételei mit engednek meg, vagy írnak elő. A „szükségesség” esetében önálló uniós jogi fogalomról van szó, amelynek tükröznie kell az adatvédelmi jog célkitűzéseit¹⁶. Ezért az magában foglalja a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogok¹⁷, valamint az adatvédelmi elvek – köztük különösen a méltányosság elvének – figyelembevételét is.
24. A kiindulási pont az adatkezelés céljának meghatározása, a szerződéses jogviszony keretében pedig különböző céljai lehetnek az adatkezelésnek. E célokat egyértelműen meg kell határozni és közölni kell az érintettel, összhangban az adatkezelő célhoz kötöttséggel és átláthatósággal kapcsolatos kötelezettségeivel.
25. A „szükséges” kitétel értékelése magában foglalja az adatkezelés összetett, tényeken alapuló értékelését „az elérni kívánt cél és annak érdekében, hogy ez kevésbé legyen beavatkozó jellegű az ugyanazon cél eléréséhez szükséges egyéb lehetőségekhez képest”.¹⁸ Ha reális, kisebb beavatkozással járó alternatívák állnak rendelkezésre, akkor az adatkezelés nem „szükséges”.¹⁹ A 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem terjed ki az olyan adatkezelésre, amely hasznos, de objektíve nem szükséges a szerződéses szolgáltatás teljesítéséhez vagy az érintett kérésére a szerződéskötést megelőző megfelelő lépések megtételéhez, még akkor sem, ha az az adatkezelő egyéb üzleti céljaihoz szükséges.

2.5 Az érintettel kötött szerződés teljesítéséhez szükséges

26. Az adatkezelő a 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának első fordulatára alapíthatja a személyes adatok kezelését, amennyiben az 5. cikk (2) bekezdése szerinti elszámoltathatósági kötelezettségeivel összhangban megállapítja, hogy az adatkezelésre az érintettel kötött érvényes szerződéssel összefüggésben kerül sor, valamint hogy az adatkezelés az érintettel kötött *adott szerződés* teljesítése érdekében szükséges. Ha az adatkezelők nem tudják bizonyítani, hogy a) szerződés fennáll, b) a szerződés az alkalmazandó nemzeti szerződési jog szerint érvényes, és c) az adatkezelés objektíve szükséges a szerződés teljesítéséhez, az adatkezelőnek meg kell fontolnia az adatkezelés egyéb jogalapját.

¹⁶ Az Európai Unió Bírósága a *Huber* ítéletben megállapította, hogy „önálló közösségi jogi fogalomról [szükségességről] van szó, amelyet oly módon kell értelmezni, hogy az maradéktalanul megfeleljen ezen irányelv [95/46 irányelv] célkitűzésének, amint az annak 1. cikke (1) bekezdéséből következik”. A Bíróság C-524/06 sz., *Heinz Huber kontra Bundesrepublik Deutschland* ügyben 2008. december 18-án hozott ítéletének 52. pontja.

¹⁷ Lásd az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikkét.

¹⁸ Lásd az európai adatvédelmi biztos – Eszköztár: A személyes adatok védelmére való alapvető jogot korlátozó intézkedések szükségességének értékelése, 5. oldal.

¹⁹ A *Schecke* ügyben a Bíróság megállapította, hogy a személyes adatok kezelése szükségességének vizsgálatakor a jogalkotónak a kevésbé beavatkozó jellegű alternatív intézkedéseket kell figyelembe vennie. A Bíróság C-92/09. és C-93/09. sz., *Volker und Markus Schecke GbR és Hartmut Eifert kontra Land Hessen* egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélete. Ezt a Bíróság a *Rīgas* ügyben megismételte, amelyben megállapította, hogy „[a]z adatkezelés szükségességére vonatkozó feltételt illetően emlékeztetni kell arra, hogy a személyes adatok védelmének elve alóli kivételeknek és ezen elv korlátozásainak a feltétlenül szükséges határon belül kell maradniuk”. A Bíróság C-13/16 sz., *Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde kontra Rīgas pašvaldības SIA "Rīgas satiksme"* ügyben hozott ítéletének 30. pontja. A személyes adatok kezelése tekintetében a feltétlen szükségességet kell vizsgálni a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való jog gyakorlásának bármely korlátozásához (lásd az európai adatvédelmi biztos eszköztárát: A személyes adatok védelméhez való alapvető jogot korlátozó intézkedések szükségességének értékelése, 7. oldal)

27. Az, hogy a szerződésben az adatkezelésre csupán hivatkoznak vagy azt csak megemlítik, nem elegendő ahhoz, hogy a szóban forgó adatkezelés a 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának hatálya alá kerüljön. Másrészt viszont az adatkezelés objektíve szükséges lehet még akkor is, ha a szerződésben kifejezetten nem szerepel. Mindenesetre az adatkezelőnek teljesítenie kell átláthatósági kötelezettségeit. Amennyiben az adatkezelő annak megállapítására törekszik, hogy az adatkezelés az érintettel kötött szerződés teljesítésén alapul, fontos annak vizsgálata, hogy mi az, ami a szerződés teljesítéséhez *objektíve szükséges*. A „teljesítéshez szükséges” kitétel nyilvánvalóan többet igényel egy szerződési feltételnél. Ez a 7. cikk (4) bekezdésének fényében is egyértelmű. Bár ez a rendelkezés csak a hozzájárulás érvényességét érinti, igen jól példázza a szerződés teljesítéséhez szükséges adatkezelési tevékenységek és az olyan *rendelkezések* közötti különbséget, amelyek a szolgáltatást a szerződés teljesítéséhez valójában nem szükséges adatkezelési tevékenységektől teszik függővé.
28. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület támogatja a 29. cikk szerinti munkacsoport által korábban az előző irányelv azonos tartalmú rendelkezése tekintetében elfogadott iránymutatást, amely szerint „az érintettel kötött szerződés teljesítéséhez szükséges” kitételt:
- ... szigorúan kell értelmezni, és nem vonatkozik olyan helyzetekre, amikor az adatkezelés valójában nem szükséges a szerződés teljesítéséhez, hanem azt az adatkezelő egyoldalúan az érintettre erőlteti. Ezen felül az, hogy egyes adatkezelési tevékenységeket szerződés fed, nem jelenti automatikusan azt, hogy az adatkezelés a szerződés teljesítéséhez szükséges. [...] Még ha ezek a kezelési tevékenységek kifejezetten szerepelnek is a szerződés apró betűs részében, ettől még nem lesznek „szükségesek” a szerződés teljesítéséhez.²⁰*
29. Az Európai Adatvédelmi Testület is a 29. cikk szerinti munkacsoport ugyanezen iránymutatására emlékeztet, amely megállapítja, hogy:
- Egyértelmű kapcsolat van a szükségesség értékelése és a célhoz kötöttség elvének való megfelelés között. Fontos a szerződés pontos értelmének, vagyis a lényegének és alapvető céljának meghatározása, mivel ennek alapján fogják a szerződést abból a szempontból vizsgálni, hogy az adatkezelés szükséges-e a teljesítéséhez.²¹*
30. Annak értékelésekor, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja megfelelő jogalapot jelent-e az online szerződéses szolgáltatás keretében történő adatkezeléshez, figyelembe kell venni a szolgáltatás konkrét célját, célkitűzését és tárgyát. A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának alkalmazhatósága érdekében fontos, hogy az adatkezelés *objektíve szükséges* legyen a szerződéses szolgáltatás érintett részére történő teljesítésének szerves részét képező cél eléréséhez. Nem zárható ki a fizetési adatok szolgáltatás kiszámlázása érdekében történő kezelése. Az adatkezelőnek be kell tudnia mutatni, hogy *az érintettel kötött adott szerződés fő tárgya* miként nem hajtható végre ténylegesen, ha a *szóban forgó személyes adatok* konkrét kezelése nem történik meg. A fontos kérdés itt a személyes adatok és az érintett adatkezelési műveletek közötti kapcsolat, valamint a szerződés alapján nyújtott szolgáltatás teljesítése vagy nem teljesítése.
31. A digitális szolgáltatásokra vonatkozó szerződések tartalmazhatnak olyan kifejezett rendelkezéseket, amelyek további feltételeket szabnak többek között a reklámozás, a fizetések vagy a süti tekintetében. A szerződés nem bővítheti mesterségesen a személyes adatok kategóriáit vagy azon adatkezelési műveletek típusainak körét, amelyeket az adatkezelőnek a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében a szerződés teljesítése érdekében el kell végeznie.

²⁰ A 29. cikk szerinti munkacsoport 06/2014. számú véleménye az adatkezelő 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti jogszerű érdekeinek fogalmáról (WP217), 16–17. o.

²¹ Uo., 17. o.

32. Az adatkezelőnek az alapvető és a kölcsönösen elfogadott szerződéses célra hivatkozva tudnia kell igazolni az adatkezelés szükségességét. Ez nem csak az adatkezelő szempontjától, hanem a szerződés megkötésekor az általában elvárható módon eljáró érintett szempontjától is függ, valamint attól, hogy a szerződés a szóban forgó adatkezelés nélkül is „teljesítettnek” tekinthető-e. Bár az adatkezelő úgy ítélheti meg, hogy az adatkezelés a szerződéses cél érdekében szükséges, fontos, hogy alaposan vizsgálják meg az átlagos érintett szempontjait annak biztosítása érdekében, hogy a szerződéses cél tekintetében valódi kölcsönös egyetértés alakuljon ki.
33. Annak értékeléséhez, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja alkalmazható-e, a következő kérdések lehetnek irányadóak:
- Milyen jellegű szolgáltatást nyújtanak az érintett részére? Melyek e szolgáltatás megkülönböztető sajátosságai?
 - Mi a szerződés pontos indoka (azaz annak tartalma és alapvető tárgya)?
 - Melyek a szerződés alapvető elemei?
 - Melyek a szerződéses felek kölcsönös szempontjai és elvárásai? Hogyan hirdetik vagy reklámozzák a szolgáltatást az érintett felé? A szolgáltatás átlagos igénybe vevője észszerűen elvárhatná-e, hogy a szolgáltatás jellegét figyelembe véve a tervezett adatkezelésre annak a szerződésnek a teljesítése érdekében kerüljön sor, amelynek részes fele?
34. Ha a „szerződés teljesítéséhez szükséges” mérték értékelése – amelyet az adatkezelés megkezdése előtt kell elvégezni – azt mutatja, hogy a tervezett adatkezelés meghaladja a szerződés teljesítéséhez objektíve szükséges mértéket, az önmagában nem teszi jogellenessé az ilyen jövőbeli adatkezelést. Amint az már említésre került, a 6. cikk egyértelművé teszi, hogy esetlegesen más jogalapok is rendelkezésre állnak az adatkezelés megkezdése előtt.²²
35. Ha egy szolgáltatás élettartama alatt olyan új technológia kerül bevezetésre, amely megváltoztatja a személyes adatok kezelésének módját, vagy a szolgáltatás egyéb módon változik, a fenti kritériumokat újra meg kell vizsgálni annak megállapítása érdekében, hogy az új vagy módosított adatkezelési műveletek alapulhatnak-e a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontján.

1. példa

Az érintett árukat vásárol egy online kiskereskedőtől. Az érintett hitelkártyával szeretne fizetni, és azt szeretné, hogy a termékeket a lakcímére szállítsák ki. A szerződés teljesítése érdekében a kiskereskedőnek kezelnie kell az érintett hitelkártya-adatait és számlázási címét a fizetés céljából, valamint az érintett lakcímét az áru kiszállítása céljából. Így ezen adatkezelési tevékenységek jogalapjaként a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontját kell alkalmazni.

Ha azonban a vevő az átvételi pontra történő szállítást választotta, az érintett lakcímének kezelése már nem szükséges az adásvételi szerződés teljesítéséhez. Ebben az összefüggésben az érintett lakcímének bármilyen módon történő kezeléséhez a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjától eltérő jogalap szükséges.

²² Lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatását az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról (WP259), 31. oldal, amelyben megállapításra került, hogy: „Az általános adatvédelmi rendelet szerint az egyik jogszzerű alapról egy másikra való áttérés nem lehetséges.”

2. példa

Ugyanez az online kiskereskedő a felhasználókról a weboldalon tett látogatásaik alapján az ízlésükre és életmódjukra vonatkozó profilt szeretné alkotni. Az adásvételi szerződés teljesítése nem függ az ilyen profilok megalkotásától. Még ha a profilalkotást a szerződés kifejezetten említi is, ez a tény önmagában nem teszi azt „szükségessé” a szerződés teljesítéséhez. Ha az online kiskereskedő ilyen profilalkotást kíván végezni, ehhez eltérő jogalapra van szüksége.

36. A szerződési jog és adott esetben a fogyasztói jog határain belül az adatkezelők szabadon alakíthatják üzleti tevékenységüket, szolgáltatásaikat és szerződéseiket. Néhány esetben előfordulhat, hogy az adatkezelő több különálló szolgáltatást vagy egy szolgáltatás eltérő alapvető céllal, jellemzőkkel vagy indokkal rendelkező részeit kívánja egyetlen szerződésbe foglalni. Ez „kell vagy nem kell” helyzetet teremthet azon érintettek számára, akik csak az egyik szolgáltatás iránt érdeklődnének.
37. Az adatvédelmi jog értelmében az adatkezelőknek figyelembe kell venniük, hogy a tervezett adatkezelési tevékenységeknek megfelelő jogalappal kell rendelkezniük. Amennyiben a szerződés több különálló szolgáltatásból vagy egy szolgáltatás különálló elemeiből áll, amelyeket észszerűen egymástól ténylegesen függetlenül is teljesíteni lehet, felmerül a kérdés, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja mennyiben szolgálhat jogalapként. A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának alkalmazhatóságát az egyes szolgáltatások összefüggésében *külön-külön* kell értékelni, megvizsgálva, hogy mi az, ami objektíve szükséges az érintett által tevőlegesen kért vagy igénybe vett egyes szolgáltatások teljesítéséhez. Ezen értékelés során kiderülhet, hogy egyes adatkezelési tevékenységek nem az érintett által kért egyedi szolgáltatások elvégzéséhez, hanem inkább az adatkezelő tágabb üzleti modelljéhez szükségesek. Ebben az esetben a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem fog jogalappal szolgálni e tevékenységekhez. Az adatkezeléshez azonban más jogalapok – például a 6. cikk (1) bekezdésének a) vagy f) pontja – is rendelkezésre állhatnak, feltéve, hogy teljesülnek a vonatkozó feltételek. Ezért a 6. cikk (1) bekezdése b) pontja alkalmazhatóságának értékelése önmagában nem befolyásolja a szerződés jogszerűségét vagy a szolgáltatások összekapcsolását.
38. Amint azt a 29. cikk szerinti munkacsoport már korábban megállapította, a jogalap csak arra vonatkozik, ami a szerződés *teljesítéséhez* szükséges.²³ Tehát mint ilyen nem vonatkozik automatikusan a nemteljesítés által előidézett további intézkedésekre, illetve a szerződés végrehajtásakor felmerülő egyéb eseményekre. Bizonyos lépések azonban észszerűen előre láthatók és szükségesek lehetnek a szokásos szerződéses kapcsolat keretében, például hivatalos emlékeztetők küldése a függőben lévő kifizetésekről, illetve a hibák vagy késedelmek orvoslása a szerződés teljesítése során. A 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja vonatkozhat a személyes adatok olyan kezelésére, amely az ilyen lépésekhez kapcsolódóan szükséges.

3. példa

A vállalat online értékesít termékeket. Az ügyfelek kapcsolatba lépnek a vállalattal, mivel a megvásárolt termék színe eltér attól, amiben megállapodtak. Az ügyfél személyes adatainak e probléma orvoslása érdekében való kezelése a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontján alapul.

²³ A 29. cikk szerinti munkacsoport 06/2014. számú véleménye az adatkezelő 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti jogszerű érdekeinek fogalmáról (WP217), 17–18. o.

39. A szerződéses szavatosság a szerződés teljesítésének részét képezheti, és így a szerződés teljesítéséhez szükséges lehet bizonyos adatok szavatosság érdekében meghatározott adatmegőrzési időre történő tárolására az áruk átadása/szolgáltatások/fizetés teljesítése után.

2.6 A szerződés megszüntetése

40. Az adatkezelőnek az adatkezelés megkezdése előtt meg kell határoznia a tervezett adatkezelési műveletek megfelelő jogalapját. Amennyiben egyes adatkezelési tevékenységek vagy valamennyi adatkezelési tevékenység alapja a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja, az adatkezelőnek meg kell állapítania, hogy mi történik, ha a szerződés megszűnik.²⁴
41. Amennyiben a személyes adatok kezelése a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontján alapul, és a szerződés teljes egészében megszűnik, általános szabályként az ilyen adatok kezelése már nem szükséges a szerződés teljesítéséhez, és így az adatkezelőnek fel kell hagynia az adatkezeléssel. Előfordulhat, hogy az érintett személyes adatait szerződéses kapcsolat keretében szolgáltatta, bízva abban, hogy az adatokat csak e kapcsolat szükséges részeként kezelik. Ezért általában tisztességtelen új jogalapra áttérni, ha az eredeti jogalap már nem áll fenn.
42. Ha a szerződés megszűnik, ez bizonyos mértékű adminisztrációt, például az áru visszaküldését vagy fizetést vonhat maga után. A kapcsolódó adatkezelés alapulhat a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontján.
43. A 17. cikk (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a személyes adatokat törölni kell, ha már nincs szükség rájuk abból a célból, amely alapján gyűjtötték azokat. Ez azonban nem alkalmazandó, ha az adatkezelés bizonyos meghatározott célokra – többek között a 17. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerinti kötelezettség teljesítéséhez, vagy a 17. cikk (3) bekezdésének e) pont szerinti jogi igények megalapozásához, érvényesítéséhez, illetve védelméhez – szükséges. A gyakorlatban, ha az adatkezelők jogi célokból általánosságban szükségesnek ítélik nyilvántartások vezetését, az adatkezelés kezdetekor meg kell jelölniük ennek jogalapját, és az elején egyértelműen közölniük kell, hogy a szerződés megszűnését követően e jogi célok érdekében meddig tartják nyilván az adatokat. Ha így járnak el, akkor a szerződés megszűnésekor nem kell törölniük az adatokat.
44. Mindenesetre előfordulhat, hogy az adatkezelés kezdetekor több, eltérő céllal és jogalappal rendelkező adatkezelési műveletet határoztak meg. Mindaddig, amíg ezek a további adatkezelési műveletek jogszerűek, és az adatkezelő az adatkezelés megkezdésekor – az általános adatvédelmi rendelet átláthatósági kötelezettségeivel összhangban – egyértelmű tájékoztatást nyújt ezekről a műveletekről, a szerződés megszűnését követően továbbra is lehetőség lesz az érintettre vonatkozó személyes adatok e külön célokból történő kezelésére.

4. példa

Az online szolgáltatásként előfizetéses szolgáltatást nyújtanak, amely bármikor felmondható. A szolgáltatási szerződés megkötésekor az adatkezelő tájékoztatja az érintettet a személyes adatok kezeléséről.

²⁴Ha a szerződést a későbbiekben érvénytelenítik, az befolyásolja a további adatkezelés jogszerűségét (az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak szerint). Ez azonban nem jelenti automatikusan azt, hogy a 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának jogalapul választása hibás volt.

Az adatkezelő többek között kifejti, hogy amíg a szerződés érvényben van, a számlázás érdekében kezelni fogja a szolgáltatás igénybevételére vonatkozó adatokat. Az alkalmazandó jogalap a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja, mivel a számlázás céljából történő adatkezelés a szerződés teljesítéséhez objektíve szükségesnek tekinthető. Ha azonban a szerződés megszűnik, és feltételezve, hogy nincsenek az adatok megőrzésére vonatkozó függőben lévő, lényeges jogi igények vagy jogi követelmények, a használati előzmények törlésre kerülnek.

Az adatkezelő ezen túlmenően tájékoztatja az érintetteket, hogy a nemzeti jog alapján jogszabályi kötelezettség terheli bizonyos személyes adatoknak számviteli célból, meghatározott számú évig történő megőrzésére. A megfelelő jogalap a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja, és az adatmegőrzésre akkor is sor kerül, ha a szerződés megszűnik.

2.7 A szerződés megkötését megelőző lépések megtételéhez szükséges adatkezelés

45. A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának második fordulata akkor alkalmazandó, amikor *az adatkezelés a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges*. Ez a rendelkezés azt tükrözi, hogy a szerződés tényleges megkötésének elősegítése érdekében a szerződés megkötése előtt szükség lehet a személyes adatok előzetes kezelésére.
46. Az adatkezelés időpontjában nem biztos, hogy a szerződés megkötésére ténylegesen sor kerül-e. A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának második fordulata mindazonáltal mindaddig alkalmazható, amíg az érintett a szerződéskötés *lehetőségének* összefüggésében terjeszti elő kérését, és a szóban forgó adatkezelés szükséges a kért lépések megtételéhez. Ezzel összhangban, amennyiben az érintett felveszi a kapcsolatot az adatkezelővel, hogy tájékozódjon az adatkezelő szolgáltatási kínálatának részleteiről, az érintett személyes adatainak a megkeresésre történő válaszadás céljából történő kezelése alapulhat a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontján.
47. Ez a rendelkezés mindenestre nem terjed ki a kizárólag az adatkezelő kezdeményezésére vagy harmadik fél kérésére végzett, kéréstlen marketingre vagy egyéb adatkezelésre.

5. példa

Az érintett megadja az postai irányítószámát annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, hogy egy adott szolgáltató a környékén nyújt-e szolgáltatást. Ez a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja alapján a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges adatkezelésnek tekinthető.

6. példa

Egyes esetekben a pénzügyi intézmények kötelesek ügyfeleiket nemzeti jogszabályok alapján azonosítani. Ezzel összhangban az érintettekkel való szerződéskötés előtt a bank személyazonosító okmányaik bemutatását kéri.

Ebben az esetben az azonosítás a bankot terhelő jogi kötelezettség, nem pedig az érintett kérésére történő lépések megtétele miatt szükséges. Ezért a megfelelő jogalap nem a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja, hanem a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja.

3 3. RÉSZ – A 6. CIKK (1) BEKEZDÉSE B) PONTJÁNAK ALKALMAZHATÓSÁGA MEGHATÁROZOTT HELYZETEKBEN

3.1 Adatkezelés „szolgáltatás javítása” céljából²⁵

48. Az online szolgáltatások esetében gyakran részletes információkat gyűjtenek arról, hogy a felhasználók hogyan kerülnek kapcsolatba a szolgáltatásukkal. A legtöbb esetben a szolgáltatással kapcsolatos szervezeti mérőszámok vagy a felhasználói részvétel adatainak gyűjtése nem tekinthető olyannak, ami a szolgáltatás nyújtásához szükséges, mivel a szolgáltatás ilyen személyes adatok kezelése nélkül is nyújtható. Mindazonáltal előfordulhat, hogy a szolgáltató ezen adatkezelés érdekében alternatív jogalapokra – például jogos érdekre vagy hozzájárulásra – is hivatkozhat.
49. Az Európai Adatvédelmi Testület megítélése szerint a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja általában véve nem tekinthető a szolgáltatás javítása vagy egy meglévő szolgáltatáson belüli új funkciók fejlesztése céljából végzett adatkezelés megfelelő jogalapjának. A legtöbb esetben a felhasználó egy meglévő szolgáltatás igénybevétele érdekében köt szerződést. Bár a szolgáltatás fejlesztésének és módosításának lehetőségét a szerződéses feltételek rutinszerűen rögzíthetik, az ilyen adatkezelés általában nem tekinthető objektíve szükségesnek a felhasználóval kötött szerződés teljesítéséhez.

3.2 A „csalásmegelőzés” céljából végzett adatkezelés

50. Amint azt a 29. cikk szerinti munkacsoport már korábban megjegyezte,²⁶ a csalásmegelőzési célú adatkezelés az ügyfelek nyomon követését és profiljuk megalkotását is magában foglalhatja. Az Európai Adatvédelmi Testület véleménye szerint az ilyen adatkezelés valószínűleg túlmegy azon, ami objektíve szükséges az érintettel kötött szerződés teljesítéséhez. A személyes adatoknak a csalások megelőzése céljából feltétlenül szükséges kezelése azonban az adatkezelő jogos érdekének minősülhet²⁷, és ezért jogszerűnek tekinthető, ha az adatkezelő teljesíti a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontjában meghatározott különleges követelményeket (jogos érdekek). Emellett a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja (jogi kötelezettség) az ilyen adatok kezelésének jogalapjául is szolgálhatna.

3.3 Online viselkedés alapú hirdetések céljából végzett adatkezelés

51. Az online viselkedés alapú hirdetéseket, a kapcsolódó nyomon követést és az érintettek profiljának meghatározását gyakran használják online szolgáltatások finanszírozására. A 29. cikk szerinti munkacsoport korábban már kifejtette álláspontját az ilyen jellegű adatkezeléssel kapcsolatban, amikor megállapította, hogy:

[a szerződéshez való szükségesség] nem megfelelő jogalap a felhasználó ízlésére és életmódbeli döntéseire vonatkozó profil alkotásához egy weboldalhoz kapcsolódó böngészési története és az általa megvásárolt áruk alapján. Ennek oka, hogy az adatkezelővel nem profilalkotásra

²⁵ Az online szolgáltatásoknak a digitális tartalom szolgáltatására és a digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló, 2019. május 20-i (EU) 2019/770 európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L 136., 2019.05.22., 1. o.) is figyelembe kell venniük, amelyet 2022. január 1-jétől kell alkalmazni.

²⁶ A 29. cikk szerinti munkacsoport 06/2014. számú véleménye az adatkezelő 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti jogszerű érdekeinek fogalmáról (WP217), 17. oldal.

²⁷ Lásd a (47) preambulumbekzdés hatodik mondatát.

*kötötték szerződést, hanem például azért, hogy bizonyos árukat szállítson és szolgáltatásokat nyújtson.*²⁸

52. Személyes adatoknak viselkedés alapú hirdetés céljából történő kezelése főszabály szerint nem szükséges az online szolgáltatásokra vonatkozó szerződés teljesítéséhez. Általában nehéz lenne azzal érvelni, hogy a szerződést azért nem teljesítették, mert nem voltak viselkedés alapú hirdetések. Ezt még inkább alátámasztja az a tény, hogy az érintetteknek a 21. cikk alapján korlátlan joguk van ahhoz, hogy tiltakozzanak adataik közvetlen üzletszerzés érdekében történő kezelése ellen.
53. Ezen túlmenően a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem biztosíthat jogalapot az online viselkedés alapú hirdetésekre pusztán azért, mert az ilyen reklám közvetve a szolgáltatás nyújtását finanszírozza. Bár az ilyen adatkezelés elősegítheti valamely szolgáltatás nyújtását, ez önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy az a szóban forgó szerződés teljesítéséhez szükséges. Az adatkezelőnek figyelembe kell vennie a 33. pontban említett tényezőket.
54. Tekintettel arra, hogy az adatvédelem az Alapjogi Charta 8. cikkében biztosított alapvető jog, és figyelembe véve, hogy az általános adatvédelmi rendelet egyik fő célja, hogy az érintettek számára biztosítsa, hogy az őket érintő információkkal saját maguk rendelkezhessenek, a személyes adatok nem tekinthetők forgalomképes árucikkeknek. Még akkor is, ha az érintett hozzájárulhat a személyes adatok kezeléséhez,²⁹ e megállapodás révén nem mondhatnak le alapvető jogaikról.³⁰
55. Az Európai Adatvédelmi Testület azt is megjegyzi, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelem követelményeivel és a 29. cikk szerinti munkacsoport viselkedés alapú reklámozásról szóló korábbi véleményével³¹ összhangban, valamint a sütikhez való hozzájárulás megszerzésével kapcsolatos iránymutatást nyújtó 02/2013 sz. munkadokumentum³² szerint az adatkezelőknek előzetesen be kell szerezniük az érintettek hozzájárulását ahhoz, hogy elhelyezzék a viselkedés alapú hirdetési tevékenységben való részvételhez szükséges sütiket.
56. Az Európai Adatvédelmi Testület azt is megjegyzi, hogy a nyomon követés és a felhasználók profiljának meghatározása a hasonló jellemzőkkel rendelkező egyének csoportjainak azonosítása érdekében végezhető, ami lehetővé teszi a hasonló közönségek részére történő célzott reklámozást. Nem végezhető ilyen adatkezelés a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja alapján, mivel nem állítható, hogy a felhasználóval kötött szerződés teljesítéséhez objektíve szükséges a felhasználók tulajdonságainak és magatartásának más személyeknek szóló reklámokkal kapcsolatos célokból történő nyomon követése és összehasonlítása.³³

²⁸ A 29. cikk szerinti munkacsoport 06/2014. számú véleménye az adatkezelő 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti jogszerű érdekeinek fogalmáról (WP217), 17. oldal.

²⁹ Lásd a digitális tartalom szolgáltatására és a digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló, 2019. május 20-i (EU) 2019/770 európai parlamenti és tanácsi irányelvet.

³⁰ Amellett, hogy a személyes adatok használatát az általános adatvédelmi rendelet szabályozza, további okai vannak annak, hogy a személyes adatok kezelése fogalmilag eltér a pénzbeli ellenérték kifizetésétől. Például a pénz megszámlálható, ami azt jelenti, hogy az árakat egy versengő piacon össze lehet hasonlítani, és pénzbeli kifizetést rendszerint csak az érintett bevonásával lehet teljesíteni. Emellett a személyes adatokat egyszerre több szolgáltatás is hasznosíthatja. Miután valamely személyes adat feletti rendelkezés elveszett, a rendelkezés nem feltétlenül szerzhető vissza.

³¹ A 29. cikk szerinti munkacsoport 2/2010 számú véleménye az online viselkedés alapú reklámozásról (WP171).

³² A 29. cikk szerinti munkacsoportnak a sütikhez való hozzájárulás megszerzésével kapcsolatos iránymutatására vonatkozó 02/2013 sz. munkadokumentuma (WP208).

³³ A 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatása az automatizált döntéshozatallal és a profilalkotással kapcsolatban a 2016/679 rendelet alkalmazásához (wp251rev.01), 13 o.

3.4 A tartalom személyre szabása érdekében végzett adatkezelés³⁴

57. Az Európai Adatvédelmi Testület elismeri, hogy a tartalom személyre szabása egyes online szolgáltatások lényegi és várt elemét alkothatja (de nem minden esetben), és ezért bizonyos esetekben az szükséges lehet a szolgáltatás igénybevevőjével kötött szerződés teljesítéséhez. Az, hogy az ilyen adatkezelés az online szolgáltatás szerves részének tekinthető-e, a nyújtott szolgáltatás jellegétől, az átlagos érintett nem csak a szolgáltatás feltételeinek, hanem a szolgáltatás felhasználók számára történő reklámozásának módjával kapcsolatos elvárásaitól, valamint attól is függ, hogy a szolgáltatás személyre szabás nélkül is nyújtható-e. Amennyiben a tartalom személyre szabása objektíve nem szükséges az alapul szolgáló szerződés céljához, például ha a személyre szabott tartalom célba juttatása a felhasználó szolgáltatás iránti elköteleződésének erősítésére irányul, azonban az nem kapcsolódik szervesen a szolgáltatás igénybevételéhez, az adatkezelőknek adott esetben más jogalapot kell figyelembe venniük.

7. példa

Egy szállodákkal kapcsolatos online keresőmotor nyomon követi a felhasználók korábbi foglalásait annak érdekében, hogy jellemző kiadásaira vonatkozó profilt alkosson. Ezt a profilt ezt követően arra használják, hogy a keresési eredmények megadása során bizonyos szállodákat ajánljanak a felhasználónak. Ebben az esetben a felhasználó múltbeli magatartására vagy pénzügyi adataira vonatkozó profil megalkotása nem lenne objektív módon szükséges a szerződés teljesítéséhez, azaz a felhasználó által megadott konkrét keresési szempontokon alapuló vendéglátási szolgáltatások nyújtásához. Ezért a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem alkalmazható erre az adatkezelési tevékenységre.

8. példa

Az online piactér lehetővé teszi a potenciális vásárlók számára, hogy böngésszenek a termékek között, és megvásárolják azokat. A piactér a lehetséges vevők által korábban a platformon megtekintett ajánlatok alapján az interaktivitás növelése érdekében személyre szabott termékjavaslatokat kíván megjeleníteni. Ez a személyre szabás objektíve nem szükséges a piactéri szolgáltatás nyújtásához. Így a személyes adatok ilyen kezelésekor nem lehet jogalapként a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjára támaszkodni.

³⁴ Az online szolgáltatásoknak a digitális tartalom szolgáltatására és a digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló, 2019. május 20-i (EU) 2019/770 európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L 136., 2019.05.22., 1. o.) is figyelembe kell venniük, amelyet 2022. január 1-jétől kell alkalmazni.